

رام - نهم آبان

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

- تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
- محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.
- اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

نهم آبان

در چنین روزی به سال ۶۲ هجری خورشیدی در جریان شورش عبدالله بن زبیر بر اموی‌ها، سپاهیان اموی به رهبری حسین بن نمیر به مکه حمله بردند و آن را محاصره کردند و در نبردی که درگرفت بنای کعبه را آتش زدند و با خاک یکسان کردند. حدود دوازده قرن بعد در روز سه شنبه نهم آبان سال ۱۲۶۷ (۲۴ صفر ۱۳۰۶ق) اتابک امین السلطان صدراعظم ناصرالدین شاه امتیاز کشتیرانی در رود کارون را به انگلیسی‌ها داد. درست یک سال بعد (۱۲۶۷) ناصرالدین شاه در راه برگشت از فرنگ بود که در یک فرسخی تبریز حالش به هم خورد و به بستر افتاد. عین‌الدوله که گمان می‌کرد شاه رو به موت است، خبر مرگش را برای پسر و ولیعهدش مظفرالدین میرزا برد. اما شاه بهبود یافت و با شنیدن این که عین‌الدوله و پسرش از خبر مرگش خوشحال شده‌اند خشمگین شد و دستور داد فرمانفرما و امیر نظام چند توسری به عین‌الدوله بزنند!

ناصرالدین شاه در کنار مجسمه‌ی خودش در باغشاه

در نهم آبان سال ۱۲۸۸ ستارخان که در اردبیل گرفتار و محصور رحیم خان و شاهسون‌ها شده بود با عده کمی از همراهانش فرار کرد و خود را به تبریز رسانید. در ۱۲۹۶ فتحعلی خان خوبی (خویسکی) در کنگره‌ی حزب مساوات از استقلال قفقاز از روسیه هواداری کرد. در ۱۲۹۶ در نبرد بئر صبا که در زمینه‌ی جنگ جهانی اول میان سپاهیان انگلیسی مستقر در مصر و عثمانی‌ها در فلسطین رخ داد، برای واپسین بار سواره‌نظام به کار گرفته شد (تصویر زیر).

در ۱۲۹۸ احمد شاه که در مهمانی لرد کرزن در لندن حضور یافته بود، کمی پس از آن که قرارداد استعماری ۱۹۱۹ را تایید کرده بود، موقع پایین آمدن از پله‌های قصر لرد کرزن زمین خورد و از پله‌ها به پایین افتاد. چون شاه بدنی بسیار فربه داشت این منظره مایه‌ی ریشخند حاضران شد و نمایندگان ایرانی حاضر در مهمانی را شرمنده و خشمگین کرد. جالب آن که درست شش سال بعد در همین روز (۱۳۰۴) بود که مجلس ملی ایران احمد شاه را از سلطنت خلع کرد. در مجلس مؤسسان محمدعلی فروغی کفیل نخست وزیر به هواداری از الغای سلطنت قاجار سخن گفت و در مقابلش سید حسن تقی‌زاده در دفاع از تداوم این سلسله سخنرانی کرد. در نهایت هواداران تغییر سلطنت پیروز شدند و به مناسبت انقراض دودمان سلطنتی قاجار در تهران دوازده توپ در کردند. چهار دهه بعد، در سال ۱۳۴۶ آیت‌الله طالقانی از زندان آزاد شد و سی و یک

سال بعد در ۱۳۷۷ صدام حسین اعلام کرد که دیگر با سازمان ملل درباره‌ی نظارت بر سلاح‌هایش همکاری نمی‌کند و این مقدمه‌ی حمله‌ی غربیان به عراق بود.

سکه‌ی رومولوس آگوستوس

سکه‌ی مقتدر خلیفه‌ی عباسی

روز نهم آبان از نظر دگردیسی‌های سیاسی به نسبت خلوت و آرام بوده است. البته در سال ۴۷۵ میلادی رومولوس آگوستوس امپراتور روم غربی شد، در ۱۲۹۷ هجری خورشیدی امپراتوری اتریش-هنگری از میان رفت، و در ۱۳۳۵ انگلستان و فرانسه برای گشودن کانال سوئز به بمباران مصر روی آوردند. با این همه این روز با مرگ‌های نابهنگام و قتل‌هایی سیاسی پیوند خورده است. در چنین روزی به سال ۱۳۰۴ میخائیل فرونزه سردار ارتش سرخ و آدمکش بلشویک که کشتار مردم خیوه و بخارا و سرکوب مقاومت ایرانیان در سغد و خوارزم را به انجام رسانده بود، در حالی که ظاهراً نیازی به عمل جراحی نداشت با اصرار استالین و میکویان که رقیبان سیاسی‌اش بودند به دست جراحان سپرده شد و بر تخت عمل درگذشت!

درست یک سال بعد در سال ۱۳۰۵ هری هودینی شعبده‌باز آمریکایی در اثر مستی که از یکی از اطرافیانش به شوخی خورده بود دچار پارگی آپاندیس شد و درگذشت. شش دهه بعد در ۱۳۶۳ ایندیرا گاندی به دست دو نگهبان سیک ترور شد و به قتل رسید. اغتشاش‌هایی به دنبال آن در دهلی و شهرهای دیگر پدید آمد که در جریان آن سه هزار شهروند سیک به قتل رسیدند. شاید به دنبال پیشینه‌ی این مرگ و میرها در این

روز بود که در همین روز به سال ۱۳۸۲ ماهاتیر محمد پس از بیست و دو سال به زبان خوش از قدرت کناره‌گیری کرد و جای خود را به عبدالله احمد بنداوی داد.

نهم آبان در ضمن در تاریخ دین و فرهنگ و علم و رخدادهای پراکنده‌ی دیگر هم اهمیت دارد. در سال ۸۹۶ هجری خورشیدی مارتین لوتر نامه‌ی ۹۵ ماده‌ای‌اش را بر در کلیسای ویتنبرگ کوید و جنبش پروتستانیسیم را آغاز کرد. در ۹۶۶ کتابخانه‌ی دانشگاه لیدن بر عموم گشوده شد، و در ۹۹۳ اولین اجرای نمایشنامه‌ی *Bartholomew Fair* اثر بن جانسون در لندن بر صحنه رفت. در ۱۲۵۵ گردبادی مهیب هند را درنوردید و به مرگ دویست هزار نفر منتهی شد، و در ۱۲۹۲ بزرگراه لینکلن که اولین بزرگراه آمریکا بود گشایش یافت. در ۱۳۲۰ سردیسه‌های چهار رئیس جمهور آمریکا در کوه راشمور پس از چهارده سال کار دشوار پایان یافت، و دو سال بعد در ۱۳۲۲ در جریان جنگ جهانی دوم برای نخستین بار رادار در نیروی دریایی آمریکا به کار گرفته شد. در ۱۳۴۰ پیکر استالین به خاطر انحرافی که در آرای لنین ایجاد کرده بود از گور مجلل‌اش در مقبره‌ی لنین برداشته و زیر سنگ قبری عادی کنار دیوار کرم‌لین به خاک سپرده شد، و در همین روز به سال ۱۳۹۰ جمعیت زمین به هفت میلیارد تن رسید.

ظهی حدید

ساخت سردیسه‌های کوه راشمور

این‌دیرا گاندی

نهم آبان روز تولد این نامداران است: یوهان ورمیر نقاش هلندی (۱۰۱۱)، جان کیتز شاعر انگلیسی

(۱۱۷۴)، چیانگ کای شک (۱۲۶۶)، نوردوم سیهانوک شاه کامبوج (۱۳۰۱)، ظهی حدید معمار عراقی (۱۳۲۹)،

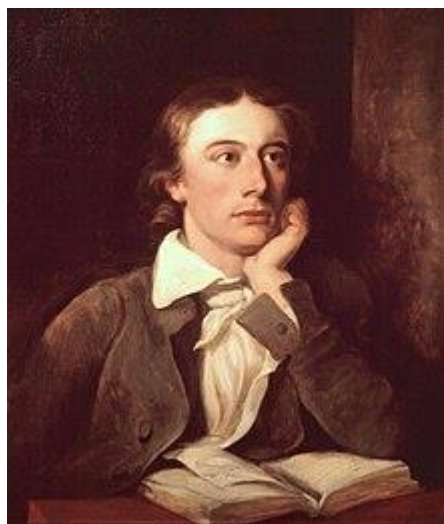
رضا شاه پهلوی (۱۳۳۹) و پیتر جکسون کارگردان نیوزلندی (۱۳۴۰) و سازنده‌ی ارباب حلقه‌ها.

یوهان ورمیر

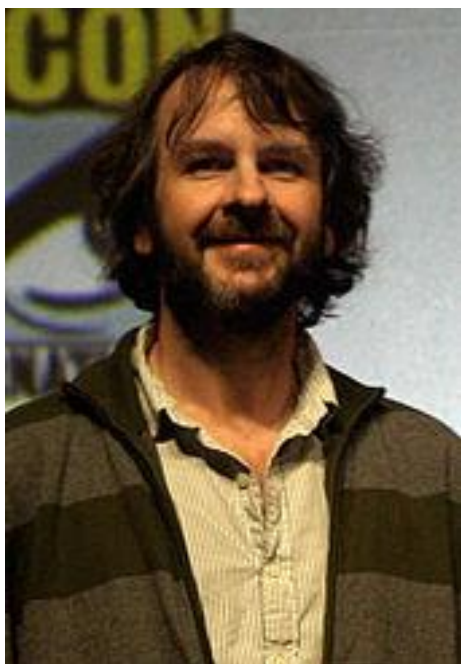

نوردوم سیهانوک

جان کیتز

پیتر جکسون

در روز نهم آبان سال ۳۱۱ مقتدر خلیفه‌ی عباسی که حسین بن منصور حلاج را در دورانش و با صلاح‌دیدش کشته بودند، از وزیرش مونس مظفر شکست خورد و به قتل رسید. حدود هزار سال بعد در ۱۳۰۸ اوتو رنک روانکاو درگذشت و بعد از او گابریل رنودو فلاماریون اخترشناس فرانسوی در ۱۳۴۱ و فدریکو فلینی کارگردان ایتالیایی در ۱۳۷۲ جان سپردند.

میخائیل فرونزه

فدریکو فلینی

اتو رنک